

Duna–Tisza Közi Falugondnoki

Hírlevél

XXVII. évfolyam, 141. szám

2024/1.

Kaotikus bérhelyzet

A falugondnoki szolgálatok megalakulása óta eltelt idővel arányosan csökkent a falu- és tanyagondnokok anyagi megbecsülésének mértéke. Kezdetben a bérek a közép kategóriában voltak, ma már a minimálbér közeli fizetésből próbálják eltartani a családjukat. Sokan emiatt pályaelhagyásra kényszerülnek.

A 2024. évi bérhelyzet átláthatatlanná vált a decemberi minimálbér és bérminimum emeléssel, amire karácsony előtt érkezett meg a bölcsődei pótlékok 2024. január 1-től hatályos módosítása. Év elején több jogszabály foglalkozott a pedagógusok bérrendezésével, márciustól pedig életbe lép az új koncepciójú egészségügyi bértábla. De mi a helyzet a szociális alapszolgáltatások területén dolgozók, köztük a falu- és tanyagondnokok bérrendezésével?

Az ágazati pótlékok nem munkakörhöz, illetve munkakörhöz kapcsolt többlet-feladatokhoz kötődnek, hanem egy-egy nagyobb munkavállalói csoportnak a közalkalmazotti illetménytáblán felül kötelezően adandó (tehát nem munkáltatói döntésen alapuló!) illetmény-kiegészítések. Az ágazati pótlékok bevezetésére a közalkalmazotti bértábla befagyása miatt volt szükség. A kezdetben egységes pótlérendszer az elmúlt években folyamatosan feldarabolódott. Amíg az alapilletmény (bér) kifizetése az intézmény feladatfinanszírozását („normatíva”) terheli, addig a pótlékokat a magyar állam a kincstáron (MÁK) keresztül közvetlenül finanszírozza, mégpedig a dolgozók besorolásának megfelelően.

A szociális ágazati pótlék 2014-ben született. A pótlék összegét ekkor még a pótlékalaphoz viszonyítva, százalékos értékben határozták meg, majd 2015. júliusában született meg a kiegészítő pótlék, melyet már összegszerűen állapítottak meg. 2016 év végén az addig különálló két pótlékot összevont szociális ágazati pótlék címen egyesítették.

(Folytatás a 3. oldalon)

Kányádi Sándor: Valaki jár a fák hegyén

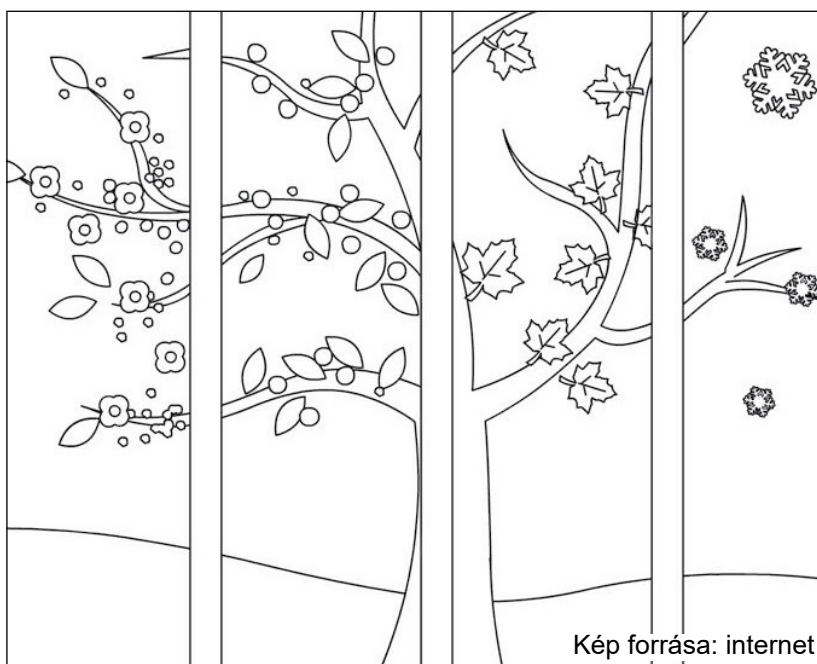
valaki jár a fák hegyén
ki gyűjtja s oltja csillagod
csak az nem fél kit a remény
már végképp magára hagyott

én félek még reménykedem
ez a megtartó irgalom
a gondviselő félelem
kísért eddigi utamon

valaki jár a fák hegyén
vajon amikor zuhanok
meggyűjt-e akkor még az én
tűzemnél egy új csillagot

vagy engem is egyetlenegy
sötétlő maggá összenyom
s nem villantja föl lelkemet
egy megszülető csillagon

valaki jár a fák hegyén
mondják úr minden porszemen
mondják hogy maga a remény
mondják maga a félelem

Kép forrása: internet

„Nem mindig a nagy házakban

Egyesületünk 2024. február 1-jén Szelevényen tartotta meg az évi első falu- és tanyagondnoki képzésben is közreműködő seniorokkal kibővített elnökségi és felügyelőbizottsági ülését.

A tanácskozást Kerekesné dr. Holó Helga polgármester asszony nyitotta meg, Wass Albert idézetén keresztül vezette be, hogy mit is jelent neki, illetve az ott élőknek Szelevény.

„A szeretet és a békesség, fiam, a legkisebb kunyhóban is elfér. Nem mindég a nagy házakban élnek boldog emberek.” (Wass Albert) Wass Albert szavaival élve Szelevény is egy kis kunyhó. Számomra, s az itt élők nagy

többségének számára a szülőhely, lakóhely, az egymás iránt tanúsított tisztelet, békés együttélés igen fontos.

Községünk Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében, a Tiszaszugban elhelyezkedő, alig több mint ezer lakost számláló település. Már az őskorban is lakott volt, de írásos forrás nevét 1389-ben említi Zelebyn néven. Többször teljesen elnéptelenedett. 1541-46-ban oszmán-török pusztítás révén, 1919-ben pedig miután átvágták a gátat, 13 lakóház, a községháza, s a templom kivételével minden víz alá került. 2006-ban nagymértékű árhullám vonult le a Körösön. Szakemberek, katonák, katasztrófavédelem szakértelme és a civil lakosság segítségével sikerült a

katasztrófát elhárítani. Szelevény újra és újra élni akar. Ezért is hasonlították már fénix madárhoz, aki élete végén fészket épít, amit meggyújt, s porrá ég vele. A hamvakból pedig egy új fiatal fénix születik. Itt élünk ebben az apró faluban, s próbáljuk minél szebbé, élhetőbbé tenni azt. A pályázati források adta lehetőségeket kihasználva intézményeink külső, belső felújításokon estek át, különböző eszközökkel tudtuk bővíteni az óvodát, orvosi rendelőt, művelődési házat, polgármesteri hivatalt, temetőt. Több földúton sikerült útstabilizációt végezni, aszfaltos út projektnek is részese voltunk, járdafelújítás és kátyúzási munkálatokat végeztünk. A támogatások mellett nagy szükség van azokra a lakosokra, akik társadalmi munkájukkal, önzetlenül segítik az önkormányzatot, így az egész községet.

Szelevényhez közigazgatásilag két bokortelepülés tartozik. Halesz, ahol közel kétszázan laknak, Pálóczi pusztája 30 lakójával, s néhányan élnek tanyán is. Csendes, nyugodt zsáktelepülésünk szélén ott folyik a Hármaskörös, mely a Körös-Maros Nemzeti Park tájvédelmi körzet része. A kb. 100 km-es Szent Márton zarándokút egy megállója Szelevény, mely a Körös és Tisza menti településeket köti

élnek a boldog emberek”

össze Kunszentmártontól Tiszapüspökiig. Nagy büszkeségünk pedig az 1911-ben neogótikus stílusban épült templomunk.

Eddig is arra törekedtünk, ezután is az a cél, hogy az itt élők szeressenek Szelevényen élni, az ide látogatók pedig szívesen térjenek vissza hozzánk.”

A polgármesteri köszöntő és az óvodások műsora után a két nyugdíjas és a jelenlegi tanyagondnok is bemutatkozott.

Szántó Gábor volt az első Mohikán Szelevényen, 2008-ban lett tanyagondnok, akkor amikor még bentlakásos volt a képzés és az együtt töltött öt hét alatt nagyon széles ismeretségi körre tett szert. Mivel a településen ő volt az első tanyagondnok, így az elején nagyon szokatlan volt számára ez a nagy közösség, de olyan gyorsan belejött, hogy pár hét után már le sem tudott állni, folyton úton volt még hétvégén is dolgozott. „Nagyon szerettem tanyagondnok lenni, a Timinek – Boldizsár Tímea a jelenlegi tanyagondnok – is mondtam, hogy aki, ezt a munkát választja az hivatásnak tekintse.” 2013 óta nyugdíjas, de azóta is folyamatosan járja az országot.

Nagy László tíz évig volt Szelevény tanyagondnoka, pályafutását az önkormányzatnál még parkgondozóként kezdte. Egy pályázaton nyert autónak köszönhetően először csak a külterületi étkeztetést végezte, aztán folyamatosan bővült a feladatköre, végül Ő vette át elődje Szántó Gábor „Gunár” munkáját. 2023-as nyugdíjazása óta is aktív, hiszen rendszeresen szállít időseket kivizsgálásokra. Beszámolója alapján nem unatkozik el van látva munkával.

Boldizsár Tímea 2023 márciusa óta látja el Szelevényen a tanyagondnoki feladatokat, azóta a falu-és tanyagondnoki képzést is elvégezte, így már hivatalosan is a tanyagondnokok táborát erősíti. Mivel 2021-ben költö-

zött Szelevényre sok munkájába telt, hogy elődjei után Őt is elfogadják. „Az elmúlt közel egy év tapasztalata alapján azt tudom mondani, hogy részemről nagyon jó döntés volt, hogy jelentkezem a tanyagondnoki állásra és természetesen még jobb az, hogy engem választottak. Mára elmondhatom, hogy szeretem ezt a munkát, örömet lelem benne. Szeretem a gyerekeket, az idős embereket, szeretek hozzájuk menni és beszélgetni velük,

hallgatni, ahogy mesélik a régi történeteket. Jól eső érzés segíteni nekik egy kicsit jobbra tenni az életüket. Bízom benne, hogy még sokáig tudom ezt a feladatot ellátni minél több ember megelégedettségére.”

Ezután ismertetésre került Egyesületünk elmúlt évi munkája a közhasznúsági, illetve a felügyelőbizottsági jelentés, valamint az ez évi tervek. Idén ugyanúgy szervezzük a továbbképzéseket (ahová folyamatosan várjuk a jelentkezéseket) valamint a találkozót és a családi napot, amire a meghívókat a tagjainknak (akik kitöltötték a szándéknyilatkozatot, valamint befizették a tagsági díjat) folyamatosan küldjük.

Az ízletes és bőséges ebéd elfogyasztása után a nap zárásaként a Jézus Szíve Templomban jártunk,

(Folytatás az 1. oldalról)

A pótléktábla 2017 februárjában (elsősorban a diplomás munkakörökre) vonatkozóan egy erős frissítést, 2018 és 2019 év elején csak kisebb, bérminimum emelés zavaró hatását kompenzáló korrekciót kapott. 2020-ban történt egy átfogóbb emelés (14%), majd a 2022-es év szintén egy ágazati szintű bérfejlesztéssel (20%) indult. A bérfejlesztések nagy részét a minimálbér és bérminimum-emelés tette ki. A 2023. évi pótléktábla szintén csak a bérminimum-emeléssel kapcsolatos korrekciót kapta meg. A 2023. év végi minimálbér-bérminimum emeléshez jelenleg (még) nem társul semmilyen pótlékkorrekció.

(Forrás: <https://tamogatoweb.hu/berek-berpotlekok-2024-ben/>)

„Ki kell derítened, hogy mi az, amit szeretsz. Ez ugyanúgy igaz a munkára, mint a párkapcsolatokra. A munkád tölti ki az életed jelentős részét, ezért, ha igazán elégedett akarsz lenni, hinned kell benne, hogy jó munkát végzel. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha szereted, amit csinálsz. Ha még nem találtad meg, keresd tovább, ne add fel! Mint az a szívügyekkel lenni szokott, itt is tudni fogod, hogy mikor találtad meg az igazit.”

(Steve Jobs)

Megtaláltad?

ahol Kovácsik Antal diakónus előadását hallgathattuk meg a templom történetéről és Papp Erzsébetnek köszönhetően a templomban szóló orgona hangját is élvezhettük.

Ezúton is szeretnénk megköszönni, a polgármester asszonynak és minden közreműködőnek, hogy ilyen tartalmas és szép napot tölthettünk el a településen.

A senior falu-és tanyagondnokok beszámolójáról az elmúlt évek látogatásai során kialakult benyomásairól a következő számban adunk tájékoztatást.

Legyen jó, tegyen jót!

Ajánlja fel adója 1%-át
egyesületünknek!

Adószámunk: 18355525-1-03

Egyesületünk pártoló tagjai, akik támogatták Egyesületünk szakmai munkáját 2023-ban

Ágasegyháza	Fülöpháza	Kömpöc	Soltvadkert
Ambrózfalva	Fülöpjakab	Kőrös-szögi Kistérség Többcélú Társulása - Szarvas	Szakmár
Áporka	Fülöpszállás	Kövegy	Szank
Ásotthalom	Gátér	Kunadacs	Szászberek
Bácsalmás	Gomba	Kunbaracs	Szatymaz
Bácsszentgyörgy	Gyulai Kistérség Egységes Szociális és Gyermejjóléti Intézmény - Gyula	Kunpeszér	Szegedi KTT Szociális szolgáltató Központ – Röszke, Tiszasziget, Újszentiván
Bácsszőlős	Harkakötöny	Ladánybene	Szelevény
Balástya	Helvécia	Lakitelek	Szent Ferenc Egyesített Szociális Intézmény - Jászberény
Ballószög	Homokmégy	Lórév	Szentkirály
Balotaszállás	Hunyadfalva	Lőkősháza	Szivárvány Személyes Gondoskodást Nyújtó Intézmény - Kiskunfélegyháza
Békésszentandrás	Imrehegy	Madaras	Tabdi
Bócsa	Inárcs	Magyardombegyház	Tarhos
Bordány	Ipolytölgyes	Magyarországi Baptista Egyház - Kiskőrös	Tatárszentgyörgy
Borota	Izsák	Mátételke	Tázlár
Bugac	Jakabszállás	Medgyesbodzás	Térségi Szociális Gondozási Központ - Gyomaendrőd
Bugacpusztaháza	Jászágó	Mesterszállás	Tésa
Cegléd	Jászivány	Mezőhegyes	Tiszainoka
Cibakháza	Jászszentlászló	Mezőhek	Tiszajenő
Csabacsúd	Kamut	Mikebuda	Tizsakürt
Csabaszabadi	Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltató Központ - Karcag	Mindszent	Tiszaszentimre
Csanádalbertyi	Kardos	Mórahalom	Tompa
Csárdaszállás	Kardoskút	Nagyrev	Törtel
Csataszög	Kaszaper	Nagytóke	Újszalonta
Csemő	Kelebia	Nyárlőrinc	Újszilvás
Csengele	Kéleshalom	Nyársapát	Újtelek
Csengőd	Kengyeli Egyesített Szociális Intézmény - Kengyel	Óföldrak	Üllés
Cserkeszlő	Kertészsziget	Ópusztaszer	Váckisújfalu
Csikéria	Kétegyháza	Ordas	Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat - Mezőberény
Csolyospálos	Kétsoprony	Orgovány	Zákányszék
Derekegyház	Kisdombegyház	Ótemplomi Szeretetszolgálat - Szarvas	Zsana
Domaszék	Kisszállás	Örménykút	Zsombó
Drágszél	Klárafalva	Öttömös	
Dunafalva	Kocsér	Pálmonostora	
Dunatetőtlen	Kosd	Petőfiszállás	
Eperjes		Pusztamérges	
Érsekhalma		Sándorfalva	
Felsőlajos			
Ferencszállás			
Forráskút			
Földeák			

Hírek

Továbbképzési kötelezettség teljesítése

2018. július 1-je óta a falu- és tanyagondnoknak a továbbképzési kötelezettsége teljesítéséhez a továbbképzési pontok legalább 40%-át munkakörhöz kötött továbbképzés, legalább 20%-át kötelező továbbképzés, fennmaradó továbbképzési pontokat választható továbbképzés teljesítésével (maximum 40%) teljesítésével kell megszereznie.

Választható továbbképzések

Egyesületünk 2023 évben három darab választható továbbképzési programot minősített:

- Naprakész ismeretek gyakorló és helyettesítő falu- és tanyagondnokok számára – továbbképzés (4 nap, 42 pont)
- Falugondnok segítők kulcsszerepben – szakmai tanácskozás (3 nap, 10 pont)
- Falugondnok négy keréken – szakmai tanácskozás (1 nap, 5 pont)

A képzések szervezése, megvalósítása folyamatos. (A két szakmai tanácskozás minősítése 2024.06.30-ig érvényes.)

A továbbképzések nemcsak a mi működési területünkön valósíthatók meg, hanem országosan szervezhetők. Ez tette lehetővé, hogy 2023 évben 9 darab továbbképzést valósítottunk meg más falugondnoki egyesületekkel (Falugondnokok Vas és Győr-Moson-Sopron Megyei Egyesülete, Zalai Falvakért Egyesület) együttműködésben.

2024. január végén – február elején Sarród, Nyárliget (Győr-Moson-Sopron vármegye) helyszínén 26 fő Győr-Moson-Sopron vármegyei falu-, és tanyagondnok vett részt az idei év első, Naprakész ismeretek gyakorló és helyettesítő falu- és tanyagondnokok számára című továbbképzésen.

Autóbuszokat érintő változások az e-matrica-rendszerben 2024. február 1-től

A 2013. évi LXVII. törvény alapján a nehézgépjárműnek minősülő, azaz 3,5 t megengedett legnagyobb össztömeg feletti autóbuszok 2024. február 1-től a megtett úttal arányosan, az e-útdíj-rendszerben kell, hogy díjat fizessenek az úthasználatuk után, azaz e járművekre e-matrica nem váltható. Bővebb információ a HU-GO e-útdíj-rendszerről társaságunk nemzetitudij.hu oldalán, az E-útdíj menüpontban olvasható. A HU-GO rendszert érintő 2024. évtől érvényes változásokról pedig a Változások 2024 menüpontban található részletes információ.

Falugondnoki továbbképzés Sarród, Nyárliget

Munkakörhöz kötött és kötelező továbbképzések

A személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló, 9/2000. (VIII.4.) SZCSM rendelethez tartozó szakmai továbbképzések közül a szakmai e-learning típusú továbbképzések az Online Jelentkezési és Képzésszervezési Fe-

lületen: <https://ojkf.szgyf.gov.hu/> (Továbbiakban: OJKF) költségtérítéssel formában már elérhetőek.

A továbbképzésekre a munkavállalók az OJKF-en az egyéni – PÁLYÁZÓI fiókba való belépés után az „Elérhető továbbképzések” menüpont alatt tudnak jelentkezni.

Egyéb – szakmai tanfolyam, szakmai blended-learning típusú – munkakörhöz kötött kötelező, és szabadon választható továbbképzésekkel kapcsolatban a térségileg illetékes munkatársaktól lehet tájékoztatást kérni, illetve részvételi szándékot jelezni.

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Régió	Név	e-mail cím
Vármegye: Szabolcs-Szatmár-Bereg, Borsod-Abaúj-Zemplén	Varga Adrienn	varga.adrienn@nszi.gov.hu
Vármegye: Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Heves, Nógrád	Istókné Hajdu Ariella Anikó	istokne.hajdu.ariella@nszi.gov.hu
Vármegye: Győr-Moson-Sopron, Vas, Zala, Komárom-Esztergom, Fejér, Veszprém	Kollár András	kollar.andras@nszi.gov.hu
Vármegye: Bács-Kiskun, Békés, Csongrád-Csanád	Etédi Csaba	etedi.csaba@nszi.gov.hu
Vármegye: Baranya, Somogy, Tolna	Zászlós Gabriella	zaszlos.gabriella@nszi.gov.hu
Budapest, Pest vármegye	Központi Iroda	tovabbkepzes@nszi.gov.hu

Digitalizáció a válságok korában

Dr. Hal Melinda az elmúlt év végén megrendezett tiszalpári szakmai tanácskozás vendége volt. Hasznos tanácsokat adott a 2010 után született fiatalokkal, az Alpha generációval való együttműködésről, kapcsolattartásról.

Sokat halljuk, a digitalizáció, technológiai újdonságok korát éljük. Szülőként, vagy szakemberként gyakran nem is értjük miről beszélnek a fiatalok. A számítógépes játékok megváltoztak, minden tinédzser minimum 4-5 közösségi portálon van jelen, ennél több chat alkalmazást használ. Az átlagos képernyőidő közelít a napi 5 órához és szélsőséges esetekben egy egész munkaidőt kitesz. A viselkedéses addikciók között a képernyő/kütyü/számítógép függőség már a kora pubertás korban megjelenik, ahogyan a pornográf tartalom használata is. Szakemberként mégis úgy látom, az úgynevezett Alpha generáció (2010 után születettek) semmivel nem rosszabbak, mint a korábbi generációk. Egyszerűen arról van szó, hogy ingerelárasztás során nőnek fel, fejlődik ideg – és érzelmi rendszerük. Az asszociációs pályák, a két agyfélteke közötti kapcsolat, a szimbolikus gondolkodásért felelős agyi és idegrendszeri területek változást mutatnak. Másként érzlelik környezetüket, folyamatos stimulációra éheznek. Az érzelmi rendszer nem csoda, hogy változott, hiszen a média világában olyan mintákat állítanak számukra, melyben teljesen normális a vegetáriánus vámpír kapcsolata egy emberrel, akinek a vére szomjazik. Szuperhősök és hősnők professzionális

gyilkológépek, egyszemélyes hadtestek, mindemellett ridegek és érzelemmentesek, valamire való emberi és érzelmi kapcsolattal nem rendelkeznek. A túlszexualizált és pornográf tartalom ott van a reklámokban, felugró hirdetésekben, nem sok biztonsági szűrővel, ha valaki még nem lenne kíváncsi rájuk.

A kortárs kapcsolatokról szólva, az előbbiekre visszavezethető, hogy ma minden második 18 év alatti fiatal Magyarországon évente legalább egyszer zaklatás áldozata. Leggyakrabban az online térben (cyberbullying), majd az intézményben, illetve oda vagy onnan hazafelé menet (school bullying). Mindez összefüggésben áll egy nagyon fontos ténnyel, bár hazánkban a világon a legnagyobb csökkenést értük el az öngyilkosságok számában a világon, a fiatalok esetén stagnál vagy akár növekszik az önsértő magatartás. Tragikus események láttatják, a fiatalok nincsenek jól!

Amikor fiatalokkal dolgozunk mind ezen változást szem előtt kell tarta-

nunk. A szülőnek érdemes odaülni a gyermek mellé, hogy legalább tudja mivel játszik a számítógépen, így közös élménnyé válhat és a korlátozás kevesebb dühöt szül. Számos biztonsági applikáció van, mely segíthet a fiatal életének ezen részét kordában tartani. A valódi kulcs azonban a kötődő és biztonságot nyújtó nevelés. Az a kapcsolat, amelyre valójában kiéhezettek a fiatalok. A családi idő bevezetése, a digitális detox megtartása bizonyos időközönként és a közös offline élményszerzés lehetnek eszközök megvalósításukban, az érzelmi kommunikáció mellett. A „hogyan vagy?” és a „mit érzel?” kérdéseket sose felejtjük, bármennyire fárasztó vagy stresszes volt a napunk! Hiszen életet menthet! A természet szeretete, szépségeinek megmutatása, állatokkal való munka vagy maga az állattartás, a növények megismerése olyan csodafegyver lehet, amely élményt, fizikai aktivitást, lelki energiát egyaránt ad!

A falu- és tanyagondnokok hálózata egy olyan szerveződés, akiknek kezében – és idegrendszerében összpontosulnak a hétköznapi nehézségek. Saját maguk és családjuk számára védőpajzsot érdemes kialakítani, mely áteresztő, de nem lebontható! A pozitív attitűd megtartása érdekében szükséges a mentális erőforrások aktiválása.

Hal Melinda

klinikai szakpszichológus,
közgazdász

Mathias Corvinus Collegium,
Tanuláskutató Intézet, vezető kutató
Bajai Szent Rókus Kórház,
klinikai szakpszichológus

Húsz év tanyagondnoki szolgálat

Kiss Lászlóné idén, 2023-ban ment nyugdíjba, miután 2003 óta tanyagondnökként dolgozott Sándorfalván. A két évtized alatt sok külterületen élő családnak vált a tagjává. Többek között arról mesélt nekünk, milyen felemelő pillanatokat élhetett át és melyek voltak azok a percek, amelyeket legszívesebben örökre elfelejtene.

Az idén nyugdíjba vonuló tanyagondnokot legtöbbször Kissné Zsuzsának ismerik, illetve Zsuzsikának hívják. Tanyagondnoki munkája két évtizeddel ezelőtt kezdődött, amikor felfigyelt egy álláshirdetésre a Kisbíróban.

„Eleve a külterületen élek és már addig is segítettem a helyben élőket, csak még nem az volt foglalkozásom. Megtetszett, hogy a környezetemben élőknek tudnék a munkámmal segíteni, így jelentkeztem és szerencsémre fel is vettek.” – mesélt a kezdetekről Zsuzsika.

A volt tanyagondnok elmondása szerint nem könnyű annak a feladata, aki ebben a foglalkozásban kezd, mert az emberek bizalmát nehéz elnyerni. Nem ritka, hogy valaki büszkeségből nem kér szociális segítséget, de ahogyan Kissné Zsuzsanna mondta, egy tanyagondnok munkája a születéstől a koporsóig végig kíséri az embereket.

2004 őszén kezdődött a tanyagondnoki rendszerben az a szolgáltatás, hogy a külterületen élő gyerekeket az EESZI kisbuszában segítségével beszállították a sándorfalvi iskolába. Majd a gyerekek után a belterületen élő időseket vitték ugyanezzel a busszal az Idősek Klubjába. Innen is lát-szik, mennyire igaz az, amit Zsuzsa említett arról, hogy a foglalkozásukban minden korosztály érintett. Ezen felül a tanyagondnok egy olyan meg-ható történetet is mesélt, amely arról szólt, hogy egy idős ember nem igazán akarta elfogadni az ő segítségét, de végül az utolsó útjára mégis ő kísérte el.

Megható történetekkel még bőven rendelkezik Zsuzsa.

„Számomra talán az egyik legkedvesebb történet az, hogy amikor át-

Fotó: Török János, Délmagyar

megyek Templom-kerten a gyerekek még mind a mai napig fülig érő mosollyal köszöntenek. Éveken keresztül velem jártak iskolába. Nekem tényleg a szívem csücske volt a tanyagondnoki szolgálat. Mély nyomot hagytak bennem azok a gyerekek.” – közölte elcsukló hangon, miközben visszaemlékezett munkájának szívhez szóló részleteire.

Ahogy mondani szokás, ahol fény van, ott mindig lesz árnyék is. Így ennek a munkának is megvannak azon részei, amelyek kevésbé kellemesek.

„A legnagyobb kihívásokkal mindig akkor szembesültem ebben a munkában, amikor sajnos halottat találtunk. Meg kellett tanulnom, hogy ez a munka ezzel jár. Aki idősekkel

is dolgozik, annak meg kell edzenie a lelkét, mert az elmúlás elkerülhetetlenül szembejön velünk a hétköznapi napokban. Volt egy bizonyos eset, amely engem nagyon megviselt. Éppen szabadságra mentem hétfőn, ami után kedden hívtak fel a kolléganőm, hogy mit tudok a néniről, mert nem vitte el a tegnapi ebédjét. A közelben laktam, ezért átnéztem hozzá, de már sajnos csak a holttestet találtam meg. Pénteken még találkoztam vele, de valamikor utána, talán még péntek késő este elhunyt. Csak kedden találtam rá. Borzalmas volt.” – emlékezett vissza Zsuzsa a tanyagondnoki szolgálat embert próbáló részletére.

A volt tanyagondnok nyugdíjas éveire leginkább pihenést és sok utazást tervez. Magyarországot szeretné jobban megismerni, mert elmondása szerint ő ezidáig leginkább csak a munkájának élt, így eddig nem jutott ideje arra, hogy megismerje országunk szépségeit.

„Azt kívánom az utánam következő kollégának, hogy rengeteg lelkiereje legyen és a fizikai erőnek se legyen soha híján. Mindig tudjon mosolyogni és mindig tudjon szívből adni!” – tanácsolta Kissné Zsuzsa a következő tanyagondnoknak.

Jó pihenést kívánunk Zsuzsikának!

Magyarország fái

Homoktövis

Linné adta a tudományos nevét, amit Dioszkoridész és Plinius szóhasználatára nyomán írt le. Később Diószegi Sámuel hipofa, mások főzőtövis, sőt lóvakaró névvel illették – mindegyik elnevezés találó. Vadon termő egyedei szélporozta növények, mivel kétlaki eredendően. A homoktövis nemesítők és termesztők 20 termősvirágú egyedhez egyetlen porzós példányt ajánlanak ültetni. Az ókorban a görögök és rómaiak egyaránt ismerték, később nemcsak Közép-Ázsiában, hanem Skandináviában is felfigyeltek értékeire. Az ökológus-botanikusok zátonynövénynek nevezik, mert ahol éppen nincs már a víznek járása, ott szépen tenyészik.

A porzós virágai barnás színűek, a termőcsők sárgásak; a vesszőkön július-augusztusban differenciálódnak a virágrügyek. Április-májusban virágzik, a homoktövis porzós egyedek valamivel a nővirágú bokrok előtt. Termése álbogyó, nagyon rövid kocsánnyal erősen kötődnek a termővesszőhöz. Ez egyben a homoktövis legnagyobb hibája, ráadásul vegyszeresen (ethrel) sem serkenthető a bogyók leválása. Fagyok némileg elősegítik a betakarítást, de akkor mind a cukrok mennyiségében, mind a vitaminokban a gyü-

mölcsök csökkent értékűek lesznek. Csak mechanikai úton lehetséges betakarítani, ezért fésűkkel is próbálják a szedési teljesítményt növelni.

Fényigényes, fagyűrő, jól bírja a viszonylag magas talajbeli sótartamat, bizonyosan ezért gyakoribb a vad egyedek előfordulása sivatagi-félsivatagi területeken; mégis a kissé savanyú talajokon díszlik legjobban. Gyökerein N-kötő baktérium él. Közepes gyökeresedő képessége van, 8-10 cm-es dugványokat használnak szaporításra, de tősarjakról is megújítható az állomány. Ültetvényben az 5 x 2 m-es sor- és tőtávolságot ajánlják. Téves az, hogy a homoktövis alig kíván kiegészítő öntözést aszályos időben és száraz talajon... A bokrok alakító metszése egyszerű, termőkorban azonban ritkító metszést kívánnak.

Ma főleg több európai országban (Románia, Bulgária, Törökország, Irán) nagy erőfeszítéseket tesznek a homoktövis termesztésére, mivel nagyon magas a gyümölcsének C-vitamin tartalma. Több fajtája található a termesztésben. Csujszkaja (alig tövises, korai érésű), Jantarnaja 4 (hosszú kocsányú, késői érésű), Obilnaja (középkorai érésű, tövismen-

Termős egyed termése

tes), Oranzsevaja (középérésű, csak kissé tövises), és a számjeles porzós fajta (40-61-1867), amely azért fontos, mert a homoktövis nem képes partenokarpiára (megtermékenyülés nélkül gyümölcsképzésre). A homoktövisnek dísnövény értéke is van, de pomológiai jelentősége mára sokkal nagyobb lett, fajtától függően 4-6. évben várható teljes termés. A termesztett fajták alig tövisesek, de remény van arra, hogy valamelyik nemesítő műhelyben egylaki, bőtermő fajtákat tudnak majd előállítani.

A gyümölcs felhasználása sokféle: ivólé, szörp, dzsem, lekvár, zselé, bor és likőr alapanyaga; ízében némi kesernyesség jelentkezik, de azt más gyümölcsökkel szokás tompítani.

Surányi Dezső

Védett homoktövis bokor (a Váci út mellett)

DUNA-TISZA KÖZI FALUGONDNOKI HÍRLEVÉL

Kiadja:

a Falugondnokok

Duna-Tisza Közi Egyesülete

e-mail: info@falugondnoksag.hu

honlap: www.falugondnoksag.hu

iroda: 6000 Kecskemét, Irinyi u. 17.

Telefonszám:

06-76/507-543

Fax: 06-76/507-544

Szerkeszti:

Csörszné Zelenák Katalin

Sümeгинé Ország Edit, Kovács Edit

Tördelő: **Almási László**

Rajz: **Vida Ágnes**

Engedélyszám: 2.9/776-1/2006

Nyomda: Print 2000, Kecskemét